

Minimální preventivní program 2023/2024

Základní škola Molekula
Purkyňova 2025/8, Teplice

Zpracovala: Mgr. Alžběta Jiroušková

ÚVOD

Minimální preventivní program (dále jen MPP) vychází z materiálu MŠMT:

„Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28“ účinného k 1.11.2010, v upraveném znění k 1.1.2012, číslo 1 – 13. Při tvorbě programu byla brána na zřetel také Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018, Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j. 22294/2013-1 a Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních 2016.

Škola vytváří tento program jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit. Program je jednou ročně vyhodnocován, sleduje se účinnost, průběh a efektivita jednotlivých aktivit.

Primární prevence rizikových projevů chování je zaměřena na:

- a) předcházení následujícím rizikovým jevům v chování žáků
 - Interpersonální agresivní chování – agrese, šikana, kyberšikana a další formy komunikace prostřednictvím multimedii, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
 - Delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům – vandalismus, krádeže, sprejerství a další trestné činy a přečiny
 - Záškoláctví
 - Závislostní chování – užívání všech návykových látek, netolismus (virtuální drogy), gambling
 - Rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů
 - Rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
 - Spektrum poruch příjmu potravy
 - Negativní působení sekt
 - Rizikové sexuální chování
 - Sebepoškozování
- b) rozpoznání a zajištění včasné intervence v těchto případech:
 - Domácí násilí
 - Týrání a zneužívání dětí
 - Ohrožování výchovy mládeže
 - Poruchy příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

1.CHARAKTERISTIKA A VNITŘNÍ ZDROJE ŠKOLY

Škola je od 1. 9. 2020 v již rekonstruovaných prostorách v pronajaté budově v Chlumci. V roce 2021/222 má 8 tříd v 7 ročnících. Školu navštěvují děti z blízkého i dalekého okolí - z okresu Ústí nad Labem i Teplice. Nabídka vzdělávání je určena všem dětem, škola je připravena řešit i speciální vzdělávací potřeby žáků nadaných a žáků zdravotně znevýhodněných.

Škola vznikla ze společné snahy rodičů a pedagogů zajistit pro děti kvalitní a zajímavé vzdělávání v duchu moderních, inovativních a efektivních pedagogických směrů: Hejného matematika, genetická metoda čtení, metody Kritického myšlení (RWCT), badatelsky orientovaná výuka, hodnotové vzdělávání, výchova ke ctnostem, projektové vyučování a další inovativní výukové metody.

Zřizovatelem je spolek Svobodná Kopřiva, z, s. jedním z cílů jeho činnosti je podpora inovativního a alternativního vzdělávání.

Ve škole je zřízeno školní poradenské pracoviště (dále jen ŠPP). Tým ŠPP pro školní rok 2022/2023 je tvořen výchovným poradcem pro 1.stupeň, metodikem prevence, asistenty pedagoga. Členové ŠPP spoluvytvářejí MPP a podílejí se na jeho realizaci.

Komunikují s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dávají podněty k možné nápravě, navrhují opatření, svolávají výchovné komise, vedou individuální konzultace s rodiči. Zaměřují se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé je informují o případech výskytu agresivního chování ve třídě, o potížích žáků, náhlých i trvalých neúspěších v učení apod. Konzultují problémy s odbornými pracovišti – PPP, OSPOD. Dokumentují průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci MPP.

2. CÍLE MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

2.1. Krátkodobé cíle

- Zmapování potřeb třídních učitelů, kolektivů i ostatních pedagogických pracovníků v oblasti rizikového chování pomocí dotazníku (šetření probíhá na konci šk.roku).
- Informování žáků i jejich zákonných zástupců o práci školního poradenského pracoviště
- Dotazníkové šetření v třídních kolektivech, které odhalí případné rizikové chování v kolektivu
- Zmapování rizikových míst ve škole, kde může docházet k rizikovému chování

2.2. Dlouhodobé cíle

Dlouhodobým cílem MPP je ve spolupráci s rodiči a ostatními institucemi formovat osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a činit správná rozhodnutí. Osobnost, která si bude vážit svého zdraví, bude si umět zorganizovat svůj volný čas a bude umět zvládat sociální dovednosti. Výchovné úsilí školy má vést k takovému působení na žáky, aby v nich byly upevněny pozitivní vlastnosti a návyky, které jim pomohou v krizových chvílích života přijmout nejvhodnější řešení vzniklé situace. Velmi důležitým prvkem v oblasti prevence je prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, rodiči a žákem směřující k posilování sebevědomí, sebeúctě a vzájemné úctě, k řešení konfliktů a překonávání překážek.

3. ŘÍZENÍ A REALIZACE PREVENTIVNÍCH AKTIVIT

Za realizaci MPP zodpovídá školní metodik prevence, který koordinuje práci jednotlivých učitelů a spolupracovníků. Školní metodik spolu se členy ŠPP se podílí na analýze současného stavu, tak i na řešení jednotlivých problémů. O průběhu naplňování MPP informuje a spolupracuje s vedením školy a spolu s ním pravidelně vyhodnocuje aktuální situaci ve škole.

4. VZDĚLÁVÁNÍ

Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí rizikových projevů chování spočívá v samostudiu všech učitelů školy a především školního metodika prevence a dále účast na seminářích, které pořádá PPP. Pro pedagogy podílející se na realizaci MPP je metodickým pomocníkem školní metodik prevence, který pro ně vyhledává nové informace a podněty. Další vzdělávání bude závislé na aktuální nabídce.

5. PRIMÁRNÍ PREVENCE V RÁMCI JEDNOTLIVÝCH ROČNÍKŮ I.stupeň

Primární prevenci na I.st. má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v laboratoři, univerzu. Při výuce lze využít různých metod, například výkladu, samostatné práce, skupinové práce, projektového vyučování, dramatické výchovy. Učitelé využívají materiály školy z oblasti primární prevence.

Zaměření na mladší školní věk:

- Navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- Osvojování a upevňování základních návyků v rámci hygieny, životosprávy, základní informace z oblasti experimentování s alkoholem a cigaretami
- Základy etické a mravní výchovy
- Všestranný rozvoj osobnosti žáka
- Soustředěnost na včasné diagnostikování rizikových projevů chování v třídních kolektivech
- Široká nabídka volnočasových aktivit
- Ekologická výchova

1.třída

- Osobní bezpečí, riziková místa a situace, vhodná a nevhodná místa pro hru
- Dopravní výchova
- Základní vztahy mezilidské komunikace
- Denní režim
- Základní hygienické návyky
- Rodina jako bezpečné místo, vztahy v rodině

2.třída

- Lidské tělo, první pomoc při drobných poranění, prevence nemocí a úrazů
- Zdraví a jeho ochrana
- Riziková místa a situace
- Vztahy mezi lidmi
- Chování v krizových situacích

3.třída

- Pojmy z oblasti prevence, sexuální výchovy, drogové závislosti, zdraví a jeho ochrany
- Lidé kolem nás, multikulturní výchova, tolerance k jiné národnosti
- Vhodné chování k ostatním spolužákům, vztahy mezi lidmi
- Základy sexuální výchovy
- Návykové látky a zdraví, osobní bezpečí

4.třída

- Lidské tělo, odlišnost mezi pohlavím
- Životospráva a důsledky nevhodných návyků
- Prevence nemocí a úrazů
- Dopravní výchova
- Pojmy drogová závislost a sexuální výchova, partnerské vztahy
- Vztahy v dětském kolektivu

5.třída

- Domov, rodina, důvěra, vztahy
- Návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- Vztahy v dětském kolektivu
- Komunikace
- Puberta
- Nebezpečí při komunikaci s cizími lidmi
- Zneužívání a jiné formy násilí v médiích
- Partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality
- Dopravní výchova

6. – 9. třída

- Návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- Komunikace
- Puberta
- Nebezpečí při komunikaci s cizími lidmi
- Zneužívání a jiné formy násilí v médiích
- Partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality
- Životospráva a důsledky nevhodných návyků

Cíl

Po základní škole by děti měly umět:

- Definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- Zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- Mít základní sociální dovednosti
- Umět se chránit před cizími lidmi
- Mít základní zdravotní návyky
- Umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- Umět rozlišit léky a návykové látky
- Znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- Znát následky užívání návykových látek
- Umět odmítat návykové látky

6. NADSTAVBOVÉ AKTIVITY V RÁMCI ŠKOLY

Nadstavbovými aktivitami se rozumí vše, co se pro děti připravuje nad rámec běžné výuky. Stanoví se v průběhu školního roku.

7. SPOLUPRÁCE S RODIČI A VZÁJEMNÁ INFORMOVANOST

Problémy spojené s rizikovými projevy chování je třeba řešit ve vzájemné spolupráci.

Pro zajištění efektivity celého programu je důležitá informovanost rodičů a žáků. Informace získávají rodiče na třídních schůzkách, prostřednictvím webových stránek, informační nástěnky a elektronické žákovské knížky. Rodičům problémových žáků jsou poskytovány informace na schůzkách výchovné komise. Žáci jsou informováni ve výuce, prostřednictvím internetových stránek, informačních nástěnek.

8. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PREVENTIVNÍCH AKTIVIT Školní poradenské pracoviště (dále jen ŠPP)

ŠPP pro školní rok 2021/2022 je tvořeno výchovným poradcem pro I. Stupeň, metodikem prevence. Všichni členové poradenského týmu vycházejí při své práci ze znalosti prostředí a atmosféry školy.

- Spoluvytvářejí MPP a podílí se na jeho realizaci.
- Komunikují s učiteli v oblasti primární prevence.
- V případě vzniklého problému dávají podněty k možné nápravě, navrhují opatření, svolávají výchovné komise, vedou individuální konzultace s rodiči.
- Zaměřují se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými.
- Učitelé je informují o případech výskytu agresivního chování ve třídě, o potížích žáků, náhlých i trvalých neúspěších v učení apod.
- Konzultují problémy s odbornými pracovišti – PPP, OSPOD.
- Dokumentují průběh preventivní práce školy.
- Hodnotí realizaci MPP.

Standardní činnosti metodika prevence

- vypracování a kontrola realizace minimálního preventivního programu (MPP) na škole
- prevence rizikového chování na škole (šikana, problematika návykových látek, sociálně nežádoucího chování...)
- koordinace preventivních aktivit v oblasti prevence zneužívání návykových látek
- koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v pedagogicko-psychologické poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence rizikového chování
- kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování
- zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogům školy.

Pedagogové

- Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností.
- Učí podle principů a metod vyplývajících z koncepce školy.
- Provádí průběžnou diagnostiku žáků a třídy
- Na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují vhodná opatření.
- Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, konzultací.

Ředitel školy

- Je garantem celého minimálního preventivního programu
- Sleduje efektivitu prevence rizikových projevů chování.
- Sleduje problémy v rámci celé školy
- Dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole.

ZÁVĚR

Minimální preventivní program vychází z požadavků a potřeb třídních učitelů, které předkládají školnímu metodikovi prevence na konci každého školního roku, dále jsou podklady pro tvorbu MPP získávány na pravidelných schůzkách školního poradenského pracoviště. Školní metodička prevence minimální preventivní program podrobně projednává s ředitelkou školy. MPP může být během roku upravován a doplňován dle potřeb učitelů i žáků. Jednou za rok je vyhodnocován a jeho hodnocení je součástí výroční zprávy školy.

Použitá literatura

KOLEKTIV AUTORŮ. Primární prevence rizikového chování ve školství. Praha: Sdružení SCAN, 2010, ISBN 978-80-87258-47-7

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1 Krizový plán
- Příloha č. 2 Školní program proti šikanování
- Příloha č. 3 Kontakty a konzultační hodiny ŠPP
- Příloha č. 4 Literární a další informační zdroje
- Příloha č. 5 Poruchy příjmu potravy
- Příloha č. 6 Psychická krize/duševní onemocnění žáka

Příloha č. 1 Krizový plán školy

Úvod

Krizový plán je dokument, ve kterém je přesný návod postupu při řešení krizových situací ve škole. Obsahuje krizové situace a postupy v krizové situaci s následnou intervencí.

Jeho základem jsou:

- Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně-patologických jevů u dětí a studentů ve školách a školských zařízeních 20 006/2007-51
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení. Č. j. 24 246/2008-6
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j.:14 423/99-22
- Rizikové chování ve školním prostředí č.j. MŠMT-1398/2015-1
- Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j.: 21291/2010-28

Cílem krizového plánu je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy při podezření či výskytu šikany, návykových látek mezi žáky, krádeži, opuštění školy či třídy, vandalismu a úrazu.

Krizovou situací rozumíme situaci, která vyžaduje přerušování vyučování v dané třídě, oddělení jednoho či více žáků od zbytku třídy. S krizovým plánem jsou seznámeni všichni pracovníci školy, je k dispozici u ředitelky školy a na webových stránkách školy.

KONTAKTNÍ OSOBY:

Mgr. Bc. Ivana Kopřivová, ředitelka školy, výchovná poradkyně

Mgr. Alžběta Jiroušková, školní metodička prevence

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje na předcházení rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- o záškoláctví
- o šikana
- o agrese ve škole
- o nekázeň
- o překračování školních pravidel
- o adiktologie – závislostní chování

- o rasismus/xenofobie
- o rizikové sporty/doprava
- o sexuálně rizikové chování
- o poruchy příjmu potravy
- o týrání a zneužívání dětí
- o negativní působení sekt

1 Záškoláctví

Charakteristika

Záškoláctví je úmyslné zameškávání školního vyučování. Žák se z vlastní vůle i se souhlasem zákonných zástupců vyhýbá pobytu ve škole. Záškoláctví má dvě základní formy – impulsivní

(absence není plánovaná) a plánované (odchod ze školy je pod různými záminkami plánován). Příčinou může být negativní vztah ke škole, vliv rodinného prostředí či způsob trávení volného času.

Primární prevence záškoláctví

- Prostřednictvím školního vzdělávacího programu je třeba posilovat u žáků kladný vztah ke škole, vzdělání, spolužákům a učitelům. Posilovat zdravé klima školy, nabízet pozitivní vzory chování a mimoškolní zájmové činnosti.
- Žáky a zákonné zástupce je třeba důsledně seznámit se školním řádem.

Doporučené rady při zjištění záškoláctví

- Nejdůležitějším momentem je zjištění příčiny, proč se žák k záškoláctví uchyluje. Na základě tohoto zjištění je možné dále jednat. Při hledání příčin si udělat dostatek času pro analýzu případu, spojit se se zákonnými zástupci, případně psychologem.
- Nezbytnou podmínkou pro hledání účinných strategií k postupnému překonávání vzniklých obtíží je spolupráce rodičů, učitele a i poradenských pracovníků školy.
- Chceme-li zvolit správný způsob pomoci a integrovat žáky do školy, musíme vzít v úvahu rozdíly mezi záškoláky a dětmi odmítajícími školu.
- Dalším důležitým krokem je získání rodičů ke spolupráci, nikoli k boji mezi školou a žákem.
- Je-li záškoláctví důsledkem neúnosné školní situace, navodit změnu. Naplánovat dlouhodobá opatření, aby se situace neopakovala.
- Rozmáhá-li se záškoláctví ve větším rozsahu a máme-li podezření na hrozbu závislosti, spolupracovat s pedagogicko-psychologickou poradnou a centry - SPC, OSPOD, SVP.
- Učit se v třídním kolektivu vyčist, jaké postavení má problémový žák. Bojí-li se učitelům nebo rodičům svěřit, zprostředkovat mu péči psychologa.
- Pomoci dítěti při návratu do třídy. Doprovodit ho při návratu do kolektivu. K vyřešenému případu se již nevracet a neprojevoval nedůvěru.
- Domluvit se se zákonnými zástupci na pravidelné komunikaci, aby bylo případně další záškoláctví včas odhaleno.

Doporučený postup při neomluvené absenci

- O neomluvené či zvýšené absenci informuje třídní učitel výchovného poradce a školního metodika prevence.
- Neomluvenou absenci do součtu 10 hodin řeší třídní učitel se zákonným zástupcem žáka formou pohovoru. Třídní učitel projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnosti stanovené zákonem.
- Třídní učitel seznámí zákonného zástupce žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. Z jednání bude proveden zápis, jehož součástí bude způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem žáka. Obě strany zápis podepíší.
- Při počtu neomluvených hodin nad 10 je svolána výchovná komise, které se účastní ředitelka školy, zákonný zástupce žáka, třídní učitel a výchovný poradce či metodik prevence. Pozvání zákonných zástupců žáka na jednání se provádí doporučeným dopisem. O průběhu jednání se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší.
- V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, ředitelka školy bezodkladně pošle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dětí. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy.

2 Šikana

Charakteristika

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepřijemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

Šikana může mít různé podoby. Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy); nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek). Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepřijemné sexuální provokace.

Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e- maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své

podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je max. několik desítek lidí. V prostředí internetu může být svědkem (ale i útočníkem) stejného chování i několik desítek tisíc lidí. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou. Tedy pokud probíhá klasická šikana (např. nadávky, ponižování), je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat apod.) a naopak. Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, které škole pomůže rozhodnout se pro správný postup řešení.

Primární prevence šikany

- Škola respektuje identitu a individualitu každého svého člena, odmítá násilí a zneužití moci v jakékoli podobě a přiznává riziko výskytu šikany.
- Školní metodik prevence.
- Škola má nastavena konkrétní a srozumitelná pravidla v chování ve svém školním řádu.
- Škola má nastaveny důsledky za porušení pravidel u žáků (stanovení ve školním řádu).
- Ve třídách jsou nastavena třídní pravidla TU x samotní žáci.
- Škola usiluje o včasné odhalení šikany a za tímto účelem má nastavený funkční systém vzájemné komunikace mezi pedagogy o signálech, výskytu porušení pravidel, nebo jiných rizikových faktorech tak, aby byl pedagog vždy včas informován o tom, jaká atmosféra je v jeho třídě.
- Škola zajistí informovanost všech svých členů o tom, co je a co není šikanování, jak se zachovat ve chvíli, kdy je žák nebo pedagog ohrožován agresory, a kam se může obrátit o pomoc. Žáci, pedagogové i rodiče jsou srozumitelnou formou informováni o tom, na koho se mají obrátit a jak a komu je možné si stěžovat, pokud nejsou spokojeni s postupem pedagoga nebo školy.
- Škola kontinuálně realizuje specifickou primární prevenci rizikového chování (včetně šikany), která je popsána v Preventivním programu školy. Účelem je riziku účinně a konkrétně předcházet.

Doporučené rady pro pedagogické pracovníky při podezření na výskyt šikany:

Nepřímé (varovné) znaky šikanování:

- o Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády,
 - o při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními,
 - o o přestávkách vyhledává blízkost učitelů,
 - o má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený,
 - o působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči,
 - o stává se uzavřeným,
 - o jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje,
 - o jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené,
 - o zašpiněný nebo poškozený oděv,
 - o stále postrádá nějaké své věci,
 - o odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy,

- o mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy,
- o začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole,
- o odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Přímé znaky šikanování:

- o posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet,
- o rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný,
- o kritika žáka, výtky na jeho adresu, pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem,
- o nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil,
- o příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jí podřizuje,
- o nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či spoluúčasti na nich.
- o honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí,
- o rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Doporučený postup při zjištění šikany

Pro volbu způsobu šetření a řešení šikany je zásadní vyhodnocení závažnosti situace. Škola musí nejprve posoudit a odhadnout závažnost šikany. Po vyhodnocení závažnosti situace a dále

v průběhu celého šetření škola musí zvažovat, zda je sama kompetentní šikanu šetřit a řešit nebo zdali požádá o pomoc zvenčí (např. pedagogicko-psychologickou poradnu, středisko výchovné péče, neziskovou organizaci).

a) Scénář vyšetřování počáteční šikany

Pracovník, který pozoruje šikanu nebo na ni byl upozorněn, je povinen:

1. Oznámit své podezření vedení školy, školnímu metodikovi prevence, výchovnému poradci, třídnímu učiteli, konzultovat další postup, dohodnout se, kdo povede vyšetřování.
 2. Kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany.
 3. vést rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi.
 4. Nalézt vhodné svědky.
 5. Vyslechnout (individuální rozhovor) co nejvíce nezaujatých svědků – spolužáků, těch, co na šikanu upozornili, důležité věci si zapisovat, je zejména důležité získat odpovědi na následující otázky:
 - o Kdo je obětí, popřípadě kolik obětí je?

- o Kdo je agresorem, kolik agresorů je. Kdo z nich je iniciátor, kdo aktivní účastník šikanování a kdo je obětí i agresorem?
 - o Co, kdy, kde, a jak dělali agresoři obětem?

 - o K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?

 - o Jak dlouho šikana trvá?
6. Zajištění ochrany oběti.
 7. Předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku).
 8. Realizace vhodné metody:
 - a) metoda usmíření;
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
 9. Třídní hodina:
 - a) efekt metody usmíření;
 - b) oznámení potrestání agresorů.
 10. Rozhovor se zákonnými zástupci oběti.
 11. Třídní schůzka.
 12. Práce s celou třídou.

b) Scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalamování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře); 6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace zákonným zástupcům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)

D. Náprava

11. Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.
 - Výchovná opatření a další opatření po vyšetření šikany
 - svolání „komise“ (vedení školy, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, případně další učitelé) – ta situaci posoudí, navrhne postup vůči oběti, agresorovi i třídě,
 - pozvat k jednání zákonné zástupce agresorů – seznámit se situací, sdělit navrhovaná opatření, požádat o spolupráci,
 - pozvat zákonné zástupce obětí – sdělit výsledky šetření, domluvit se na opatřeních, navrhnout řešení (terapie, organizační opatření,...),
 - pracovat s agresorem, případně zprostředkování péče např. v PPP, SVP, u jiných odborníků – klinického psychologa, psychiatra, psychoterapeuta,
 - pracovat s kolektivem třídy,
 - na třídní schůzce informovat o postizích a dalších formách ošetření třídy – zvýšený dohled, další práce s třídou – programy PPP, SVP, práce s pravidly třídy, monitoring třídy,
 - seznámit s výsledky učitelů sbor, zapojení ostatních učitelů do dalších forem ošetření třídy (zvýšený dohled, monitoring třídy, nadstandartní úkoly, různě vyplněné přestávky,...).

Šikana zaměřená na učitele

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá někdy interpretována. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám.

Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele. Tato forma šikany je tedy charakteristická tím, že strana s nižším statusem a nižší mírou formálně přidělené moci ubližuje straně s vyšším statusem a formální autoritou.

Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické schopnosti. Ani takový pedagog nemusí disponovat kapacitou zamezit některým šikanujícím projevům vůči sobě. Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pociťuje stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí. V řešení situace pak pedagoga také oslabuje obecně zažitý mylný názor, že kompetentní pedagogové problém s udržováním kontroly ve třídě nemají. Učitelé se tak mohou ocitnout v paradoxní situaci, ve které jsou činění zodpovědnými za násilí, které je namířeno proti nim samotným. Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán.

Doporučený postup pro pedagogické pracovníky při podezření na výskyt šikany ze strany žáků na osobu z řad pedagogických pracovníků.

1. Oznámit své podezření vedení školy, školnímu metodikovi prevence, výchovnému poradci.
2. Kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany.
3. Vést rozhovor s obětí, krizová intervence.
4. Nalézt vhodné svědky.
5. Vyslechnout (individuální rozhovor) co nejvíce nezaujatých svědků.
6. Zajištění ochrany oběti.
7. Rozhovor s agresory.
8. Výchovná komise a nastavení výchovných opatření ze strany školy.
9. Následný monitoring třídy, která je s případem spjata.
10. Práce s celou třídou.
11. Možnost dlouhodobější péče pro oběť u školního psychologa

3 Agrese ve škole

Charakteristika

Verbální agrese jsou velmi častým jevem. Je především nutné jednoznačně a jasně deklarovat nesouhlas a takové chování odmítnout. Děti budou mluvit tak hrubě, jak jim to okolí dovolí a je nutné, aby si byly vědomy toho, že se jedná o nepřijatelné chování a měly tedy potřebu vulgární mluvu na veřejnosti skrývat. Řeč je natolik spjata s myšlením, že velkorysá společenská tolerance užívání nejhrubších výrazů s sebou nutně nese i hrubé chování.

Primární prevence agrese

- o Podporou tolerance, vědomím sounáležitosti a spoluprací mezi žáky.
- o Posilováním dobrých vztahů ve třídě i ve škole, podporou zdravého klima ve třídách, ve škole.

Doporučený postup při verbální agresi

- o Stanovit ve třídě obecná pravidla soužití, jako vyjádření morálních hodnot. Tato pravidla tvořit společně se žáky a jasně v nich deklarovat požadavek slušného mluvení a chování.
- o Mladší děti trpělivě opravovat a dávat jasně najevo, že veřejné užívání hrubých výrazů není ve škole přípustné a společensky je to nevhodné.

Pokud žákovo chování a jednání ohrožuje bezpečnost a zdraví jeho, ostatních žáků, vyučujících, zaměstnanců školy jiných osob, je škola povinna uvědomit zákonného zástupce případně doporučit odbornou péči. Dle konkrétních okolností je třeba přivolat i OSPOD či orgán Policie ČR apod.

4 Nekázeň

Charakteristika

Nekázeň je opakem neboli protikladem kázně. Je ovšem nutné si uvědomit, co je vlastně kázeň a mít tento fakt přesně stanoven. Nekázeň je tedy porušení kázně, což v realitě znamená nedodržení určitého pravidla či normy. Jejich nedodržení se zpravidla odehrává s určitým sociálním jednáním. Toto sociální jednání pak nazýváme kázeňský přestupek. Kázeňský přestupek je tak porušení určitých norem, pravidel či očekávaných sociálních rolí jedince.

Podmínky jsou stanovené Školním řádu.

Doporučený postup při zjištění nekázně ve škole

Postup v případě opakovaného problémového chování (opakované porušování Školního řádu)

1. Pohovor se Žákem – mezi pedagogickým pracovníkem, Žákem, výchovným poradcem s cílem spolupráce na bázi domluvy.
2. Jednání s Žákem a zákonným zástupcem - problémové chování je řešeno v rámci školy mezi pedagogickým pracovníkem, Žákem, jeho zákonným zástupcem, výchovným poradcem. Cílem je dohoda na společném postupu při řešení nekázně (motivovanost a kompetence zákonných zástupců žáka, zvýšení kontroly a tlaku na změnu). Lze využít služeb školního psychologa.
3. Jednání výchovné komise - tvoří ji ředitelka školy, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, žák a jeho zákonný zástupce. Tato komise je obvykle posledním pokusem školy řešit potíže s žákem, než se obrátí na další orgány, jako jsou odbor sociálně právní ochrany dětí, Policie ČR apod. Z jednání se pořizuje zápis, který všichni přítomní podepisují. Tento zápis slouží jako podklad pro další orgány, které škola informuje o svém postupu.
4. Postoupení případu další straně – po aktuálním využití dostupných způsobů řešení problémového chování žáka a možnosti podpory zákonných zástupců je případ předán do kompetence další straně – OSPOD, PPP, SVP apod.

5 Krádeže a vandalismus

Charakteristika

Krádeže, zejména mobilních telefonů, a ničení školního majetku jsou nejčastějšími formami protiprávního jednáním, se kterými se lze v prostředí škol setkat.

Primární prevence krádeží stanová Školním řádem

Krádeže jsou protiprávními jednáním, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil. Nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola doporučuje zákonným zástupcům, aby žáci nenosili do budovy cenné věci, případně je mohou odkládat na místa k tomu určená. Pokud takové místo žáci nemají stanoveno, platí pro ně zákaz odkládání těchto věcí. Pedagogové vedou žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat,

byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Doporučený postup při nahlášené krádeži Žákem

- O události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného.
- Věc předat orgánům činným v trestním řízení (ohlásit na Policii ČR), nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost. V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany (byl-li pachatel mladší 18 let) a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Prevence vandalismu stanová Školním řádem

Každý žák je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.

V poučeních o bezpečnosti a ochraně zdraví je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Doporučený postup při zjištění vandalismu

Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka. V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.

V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

6 Alkohol

Stanoviska vyplývající ze Školního řádu

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných. Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Doporučené postupy při výskytu alkoholu stanové

Školním řádem:

Konzumace alkoholu ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy, nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

2. Alkohol je třeba Žákovi odebrat v přítomnosti svědka a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu Žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je Žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle Školního řádu školy: O události sepíše stručný záznam s vyjádřením Žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že Žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby převzal odpovědnost za Žáka, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že Žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je Žák schopen výuky.
9. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
10. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.
12. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
13. V případě podezření na intoxikaci Žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nebo zletilého Žáka či studenta s orientačním testováním Žáka na přítomnost alkoholu. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením Žáka.
14. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu Žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se Žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole

1. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:
 - a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.

- b) O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
 - c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
 - d) Zpracují stručný záznam o události.
2. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují takto:
- a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - b) O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
 - c) O nálezu sepiší stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezu a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
3. O nálezu vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
4. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

7 Omamné a psychotropní látky

Stanoviska vyplývající ze Školního řádu

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

1. Tímto školním řádem škola stanovuje zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanovuje rovněž tyto sankce za porušení zákazu: napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele,

důtka ředitele školy. Porušení zákazu bude vždy projednáváno na pedagogické radě za účelem hodnocení klasifikace chování žáka.

2. Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 a 188 a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Doporučené postupy při výskytu OPL stanovené Školním řádem Konzumace OPL ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

2. Návykovou látku je třeba Žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu Žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je Žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření Žáka a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že Žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si Žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý pobytu ve škole.
7. V případě, že Žák není schopný dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si Žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý pobytu ve škole.
8. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, škola vyrozumí orgán sociálně právní ochrany, vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
9. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že Žák konzumoval OPL ve škole i případě, kdy je Žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy).
10. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
11. V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
12. Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
13. Navádění jiných Žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné protiprávní jednání.
14. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu Žáka do školy pod vlivem OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se Žák intoxikoval ve škole.

Distribuce OPL ve škole

1. Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které Žák distribuuje, není nijak rozhodující.
2. Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe Žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.

3. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
4. Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
5. Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsaným níže.

Nález OPL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.
- O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
-

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- O nález sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce.
- O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:

- Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonkultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.
- Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci.

8 Kouření

Stanoviska vyplývající ze školního řádu:

Ve vnitřních i vnějších prostorách všech typů škol je zakázáno kouřit. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená. Prostor školy je označen viditelným textem doplněným grafickou značkou zákazu kouření. Takto jsou označeny vnitřní i vnější prostory. Kouření v prostorách školy je zakázáno pod sankcemi uvedenými ve vyhlášce o základním vzdělávání.

Doporučené postupy při výskytu OPL stanovené školním řádem:

Konzumace tabákových výrobků ve škole

1. V případě, kdy je Žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

2. Tabákový výrobek je třeba Žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

3. Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu školy: o události sepiše stručný záznam s vyjádřením Žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy.

4. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého Žáka.

5. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.

6. Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce tímto stanovené školním řádem - postupuje se podle vyhlášky pro příslušný stupeň vzdělávání.

9 Rasismus, xenofobie

Charakteristika

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu příslušníky těchto skupin nepřiměřeně nebo negativně hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují. Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Primární prevence rasismu a xenofobie

Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance. Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativních spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů.

Doporučené postupy v případě zjištění rasismu či xenofobie

1. Je třeba zjistit hloubku extremistického přesvědčení u jednotlivců, případně vazby na extremistickou skupinu mimo školu. Zároveň je třeba zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.

2. Je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky.

3. V případě zjištění hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem, účast žáka v extremistické partě, užití násilí s extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci.

4. V případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky (podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí).

5. Ve výuce se zaměříme na výuku této problematiky, pozveme experty k diskusi se žáky. Vzhledem k závažnosti tohoto tématu TU neprodleně zajistí bezpečnost případné oběti, dále oznámí skutečnost zák. zástupcům agresora i oběti a postupuje dle preventivního plánu proti šikaně, popř.

informuje PČR dle závažnosti situace a případnému ohrožení bezpečí oběti. Přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření (viz školní řád). Pokud se jedná o propagaci bez konkrétní oběti, je potřeba informovat rodiče žáků, se žáky provést okamžitou intervenci na dané téma, pokud je situace mimo kontrolu, přizvat odpovědné a odborné instituce na pomoc s intervencí

10 Rizikové sporty, doprava

Charakteristika

Jedná se o relativně novou formu rizikového chování z hlediska masového rozšíření. Toto rizikové chování lze definovat jako záměrné vystavování sebe nebo druhých nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví nebo dokonce přímému ohrožení života v rámci sportovní činnosti nebo v dopravě. Patří sem např. tajné závody aut přímo za plného provozu, záměrné ježdění pod vlivem psychoaktivních látek, nekvalitně připravené raftové sjezdy divokých řek bez potřebného vybavení a zkušeností, snowboarding v lavinových polích nebo extrémní sjezdy horských kol v nebezpečném terénu bez ochranných pomůcek.

Primární prevence rizikových sportů či dopravě

- a) dopravní besedy v prostředí školní třídy – může vést dopravní policista, dopravní psycholog, vyškolený pedagog,
- b) použití multimediálních pomůcek – ilustrace prostřednictvím audiozáznamu, PC her, přehrávání scének, různých ilustrovaných materiálů (např. pro výuku dopravního značení – více informací v odkazech na literaturu),
- c) praktický nácvik na dopravním hřišti,
- d) exkurze (pracoviště dopravní policie, dopravní podnik aj.).

Doporučený postup při zjištění rizikového sportu/dopravy

Problematicke se věnuje ve velké míře 1. stupeň v dopravní výchově. Při zachycení signálu, že se žák (žáci) věnuje extrémně nebezpečnému sportu, okamžitě informovat rodiče, intervence na téma bezpečnost a ochrana zdraví, odpovědnost za svůj život a zdraví. Vyučující, který daný fakt zjistí, informuje:

- třídního učitele,
- metodika prevence, výchovného poradce,
- vedení školy,
- zákonného zástupce,

- v odůvodněných případech je dále možné kontaktovat OSPOD či Policii České republiky.

Doporučený postup v případě drobného úrazu

1. Úraz ošetří pedagog přítomný na výuce (dozoru, je-li přestávka).
2. Ošetřující pedagog nahlásí úraz třídnímu učiteli žáka a zapíše úraz do Knihy úrazů (u hospodářky školy).
3. Třídní učitel dle závažnosti úrazu informuje zákonné zástupce žáka, případně je vyzve k vyzvednutí žáka, je-li třeba následné lékařské vyšetření/ošetření.

Doporučený postup v případě vážného úrazu

1. První pomoc při úrazu poskytne pedagog přítomný na výuce (dozoru, je-li přestávka), zavolá (je-li to nutné) záchrannou službu- 155.
2. Nahlásí úraz třídnímu učiteli, řediteli školy, metodikovi prevence a výchovnému poradci a zapíše úraz do Knihy úrazů (u sekretářky školy).
3. Škola (třídní učitel) telefonicky informuje zákonné zástupce žáka.
4. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s úrazem byl spáchán trestný čin nebo přestupek, nebo jedná-li se o smrtelný úraz, podá ředitel školy hlášení místně příslušnému útvaru Policie ČR.
5. Třídní učitel žáky seznámí s událostí, provede opětovné poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví, předcházení úrazům (zapíše do ŽK a TK).

11 Sexuálně rizikové chování

Charakteristika

Sexuální rizikové chování souborem projevů chování, které doprovázejí sexuální aktivity a současně vykazují pro jedince rizika v různých oblastech (zdravotní, sociální atd.). Lze sem zařadit např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti, výrazně promiskuitní chování, rizikové sexuální praktiky, kombinace užívání návykových látek a rizikového sexu, sexuální zneužívání ve všech jeho formách, zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zasílání mobilním telefonem apod.

Nepodceňujeme v oblasti prevence významnou úlohu sexuální výchovy. Je nutné motivovat žáky k vytvoření zdravých postojů v této oblasti. Je žádoucí, aby si žáci osvojili odpovědné chování, rozhodování a komunikaci v situacích souvisejících se sexuálním zdravím. Nebezpečí hrozí z hlediska celospolečenského v souvislosti s využíváním internetu, s komercializací sexu, sexuálním zneužíváním, zvyšuje se počet výskytu pohlavně přenosných chorob, narůstá počet HIV pozitivních, rozmáhá se homofobie. K sexuální výchově přistupujeme systematicky, jelikož se jedná o dlouhodobé, záměrné, cílevědomé působení na žáka.

Primární prevence sexuálního chování

- o preventivní programy přizpůsobit věku a vzdělání cílové skupiny

- o předávat informace o způsobech ochrany před nemocemi
- o informovat o tom, co je sexuální zneužívání a rizikové sexuální chování
- o upozorňovat na práva dítěte a důstojnost člověka
- o podporovat tvorbu zdravých postojů k vlastnímu tělu, vztahům a sexuálnímu chování
- o minimalizovat projevy nesnášenlivosti, předsudky apod. v oblasti vztahů, sexu a sexuální orientace
- o zabezpečit lepší spolupráci školy a rodiny
- o propojit zdravotní, sociální a výchovné intervence

Doporučené rady při zjištění sexuálně rizikového chování

Existují tři základní ukazatele, kdy lze sexuální chování pokládat za škodlivé a kdy by měl učitel zasáhnout:

1. pokud ho dítě neprovádí v soukromí;
2. pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího;
3. pokud se ze sexuálního chování stane nutkavé chování (to znamená, že tomuto chování dítě věnuje tolik prostoru, že zanedbává svoje běžné povinnosti, hygienu, přátele, učení a podobně).

Doporučené postupy při řešení sexuálně rizikového chování

Situaci řeší v tomto pořadí:

- třídní učitel
- školní metodik prevence, výchovný poradce
- vedení školy
- zákonní zástupci žáka, žáci
- OSPOD
- další odborník (psycholog, sexuolog, psychoterapeut).

V případě, že se jedná o patologii rodiny, je vhodné doporučit psychoterapeutickou pomoc. Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit Orgánům sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo na Policii ČR.

12 Poruchy příjmu potravy

Charakteristika

Nemocem, které řadíme mezi poruchy příjmu potravy, se odborně říká mentální anorexie, bulimie a záchvatové přejídání. Tyto poruchy se nejčastěji objevují u dívek v adolescentním věku, mohou jimi trpět i chlapci. Bulimie a mentální anorexie se mohou vyskytovat každá zvlášť nebo i obě zároveň. Cesta k uzdravení není jednoduchá, málokterá dívka (chlapec) se dokáže z bludného kruhu dostat bez pomoci odborníků.

Příznaky

- o rychlé zhubnutí
- o BMI index je 17,5 a méně
- o zvracení s jakoukoliv argumentací
- o vnímá sebe sama jako příliš tlustou/tlustého
- o nespavost, nesoustředěnost
- o při vzniku onemocnění před pubertou je tato opožděna či zastavena
- o kožní problémy a zhoršená kvalita vlasů

Doporučené rady při podezření nebo zjištění onemocnění

- informovat třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence a následně třídní učitel informuje zákonné zástupce
- zákonné zástupce informujeme vždy, když dítě výrazně zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků)
- pokud zákonní zástupci odmítají řešit situaci, je nutné se spojit s pediatrem, popř. OSPOD (možnosti a limity pedagoga)
- doporučit nebo zprostředkovat kontakt s lékařem nebo psychologem

13 Týrání a zneužívání dětí

Pokud se objeví jakýkoli signál, že by dítě mohlo být týráno či zneužíváno, pokusit se zajistit výpovědi případných svědků, pokud žádní nejsou nebo jsou nevěrohodní, okamžitě kontaktovat příslušné orgány – OSPOD. Není nutný předchozí kontakt s rodiči, vždy je na prvním místě ochrana bezpečí dítěte. Je nezbytné postupovat velmi opatrně a citlivě s ohledem na závažnost podezření.

13.1 Fyzické týrání

Charakteristika

Za fyzické (tělesné) týrání považujeme vědomé tělesné ublížení dítěti anebo nezabránění ublížení či utrpení dítěte, včetně úmyslného otrávení nebo udušení dítěte – pokud je jasné či existuje důvodné

podezření, že zranění bylo způsobeno anebo mu vědomě nebylo zabráněno. Tělesné týrání se rozlišuje podle své povahy na aktivní a pasivní.

Příznaky a změny chování při fyzickém týrání

- o Poranění nebo popáleniny na kůži dítěte nevysvětlitelného původu, zvláště vyskytují-li se opakovaně.
- o Nepravděpodobná zdůvodnění těchto poraněných dítětem, či o ně pečující dospělou osobou.
- o Nechuť dítěte o těchto poraněních hovořit.

- o Lysiny, pohmožděniny.

- o Neochota dítěte odhalovat tělo (v teplých dnech), strach ze svlékání (před hodinou TV).

- o Škrábance, vyražený nebo ulomený zub, natržený ušní boltec, opakované zlomeniny, poranění měkkých částí dutiny ústní.
- o Strach z rodičů, neochota a rozladěnost před návratem domů.

- o Sklon k sebetrýznění.

- o Agresivita vůči ostatním.

- o Útěky z domova, záškoláctví.

- o Zhoršení (náhlé) prospěchu.

- o Náhlá ztráta kamarádů (sociální izolace).

- o Obtíže v sociální komunikaci, vyhýbavé chování.

- o Snížené sebehodnocení dítěte

13.2 Sexuální zneužívání dětí

Charakteristika

Za sexuální zneužívání dětí je považováno jakékoli nepatřičné vystavení dítěte sexuálnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoli sexuální dotýkání, styk či vykořisťování kýmkoli, komu bylo dítě svěřeno do péče, anebo kýmkoli, kdo se s dítětem dostal do nějakého kontaktu. Pohlavní zneužívání se dělí na dotykové a bez dotykové.

Příznaky sexuálního zneužívání dětí

- o Poranění pohlavních orgánů.

- o Záněty pohlavních orgánů.

- o Předčasné zahájení sexuálního života.

- o Bolesti břicha.
- o Noční pomočování.
- o Poruchy příjmu potravy.
- o Lítostivost, plačtivost.
- o Smutek, apatie, deprese.
- o Vztek, hněv, agrese.
- o Po vyučování nespěchá domů.

Primární prevence zneužívání dětí

Primární nespecifická prevence spočívá v posilování sebevědomí dítěte, schopnosti říci „ne“, podpoře funkčních sociálních vztahů aj. V rámci prevence by se škola měla zaměřit zejména na rozvoj schopnosti řešit konfliktní situace nenásilným a bezpečným způsobem. Děti by měly mít informace o nebezpečných situacích, kdo jim a jak může pomoci v případě ohrožení. Primární prevence specifická spočívá zejména v seznámení dětí s jejich právy a povinnostmi a to adekvátně jejich věku.

Děti by měly být seznámeny zejména s tím, že:

- domácí násilí má různé formy
- násilné chování v rodině není omluvitelné
- za násilí může ten, kde jej koná, protože si sám volí, jak se bude chovat
- každý má právo rozhodovat o sobě samém
- na koho se v rámci školy mohou obrátit se svými starostmi (školní psycholog, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, ten, komu dítě důvěřuje)
- jak říci NE
- jak vypadají zdravé a nezdravé vztahy
- proč si někdo nechá násilí líbit a nedokáže říci „Stop“
- jak zvládat vztek

Doporučené postupy při zjištění zneužívání dětí

- Při podezření, nebo když se dítě svěří pedagogovi a bude žádat pomoc, by měl učitel následně kroky diskutovat s výchovným poradcem metodikem prevence, psychologem a ředitelkou školy. Vyšetření je vhodné přenechat odborníkům, kteří zjistí, zda se jedná o důvodné podezření.
- Učitel by neměl nutit dítě mluvit o detailech, ale spíše mu naslouchat a zprostředkovat možnosti řešení situace. Pokud se dítě učiteli svěří nebo učiteli něco naznačí, učitel by měl dítěti naslouchat, snažit se mu porozumět, věřit mu. Po uskutečnění rozhovoru by si měl vše zapsat.
- V procesu ochrany dítěte z pohledu pedagoga by také neměl chybět rozhovor se zákonnými zástupci dítěte. Účelem tohoto rozhovoru není pouze informovat zákonné zástupce o problému, ale i o doplnění dosavadních informací a potvrzení podezření, že je dítěti v rodině ubližováno.

- V kontaktu se zákonnými zástupci by měl učitel postupovat maximálně opatrně, nevyslovovat žádné dohady ani obvinění. Rodičům pouze sdělí důvod obav o dítě, ale měl by se při tom vyhnout odkazům na sdělení samotného dítěte.
- V případě, že je podezření pravdivé a dítě je v rodině skutečně ohroženo, je pravděpodobné, že budou rodiče reagovat agresivně a zaujmou obrannou pozici ještě dříve, než je podezření zcela vysloveno.
- Pokud má pedagog podezření, že se násilí netýká jen dítěte, ale i jednoho ze zákonných zástupců, je vhodné s ním hovořit také o samotě, bez potenciálního pachatele domácího násilí.
- V případě, že se dítě stalo obětí zneužívání mimo rodinu, budou zákonní zástupci pravděpodobně reagovat odlišně. Budou spolupracovat a uvítají jakékoli aktivity zaměřené na prokázání zneužívání, ubližování a ochranu dítěte. Zjištění, že bylo jejich dítě fyzicky týráno, sexuálně zneužito je pro rodiče obrovský šok. Mohou prožívat návaly hněvu a agresivity spolu s pocity viny a selhání. V této situaci je vhodné jim doporučit návštěvu psychologa, jehož terapeutická první pomoc a péče je pro ně stejně důležitá, jako pro jejich dítě.

13.4 Syndrom CAN

Charakteristika

Jedná se o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny. Změny v chování dítěte:

- o celková stísněnost a nezáměr o dění kolem,
- o zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými,
- o úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních dospělých osob,
- o zvýšená citová dráždivost a agresivní projevy na sebemenší podněty,
- o váhání s odchodem domů po vyučování,
- o sebepoškozování,
- o útky z domova
- o opakovaná zranění včetně zlomenin,
- o modřiny a otoky,
- o otisky různých předmětů a rukou na těle,
- o trvalý hlad, podvýživa
- o vyčerpanost.

Primární prevence syndromu CAN

V případě zjištění syndromu CAN učitel nepostupuje sám, dle závažnosti informuje pediatra, OSPOD, místní oddělení Policie České republiky, či dalšími odborníky. Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení. Pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost na OSPOD.

V rámci všeobecné prevence je třeba zařadit tuto problematiku do výuky. Je třeba žáky informovat o:

- o dětských právech,
- o hranicích, které by neměl ani rodič překročit,
- o co dělat, pokud se dítě setká s prvními projevy týrání, zneužívání či zanedbávání,
- o tzv. tabu zónách na těle dítěte,
- o na koho se obrátit.

Doporučené postupy při zjištění syndromu CAN

1. Důležitá je všímavost pedagoga, zda dítě nese nějaké stopy týrání. Jde o změny chování žáka či o fyzické známky vypovídající o násilném zacházení s dítětem.
2. Pedagog by se měl vždy pokusit navázat s žákem osobní kontakt. Rozhovor s dítětem nemusí vést pouze třídní učitel, ale i jakýkoliv jiný zaměstnanec školy, kterému žák důvěřuje. Vystoupení týraného dítěte z anonymity je to nejtěžší, co po něm můžeme chtít!
3. Další informace je možné získat od spolužáků či sourozenců.
4. Ve většině případů je vhodné oslovit rodiče, kteří by měli okomentovat to, jak si vysvětlují problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Můžeme tak i zjistit, že skutečnou příčinou žákova neobvyklého chování je něco jiného než domácí týrání.
5. Pokud dítě samo přizná, že je týráno, nebo si tuto informaci učitel jinak potvrdí, je vhodné kontaktovat odborníky a kontaktovat OSPOD, případně místní oddělení Policie České republiky.

14 Negativní působení sekt

Charakteristika

Jedná se o relativně novou a malou náboženskou skupinu. V tomto smyslu mohou být za sektu označovány jak malé křesťanské církve, tak téměř všechny nekřesťanské náboženské skupiny. Sektou rozumíme náboženskou společnost, v níž převažují autoritářství, uzavřenost a další sektářské tendence. Náboženská společnost, která zneužívá svých členů a poškozuje je. Rizikovým faktorem, který zvyšuje pravděpodobnost vyhledání sekty či jiné ohrožující skupiny, je u mladistvých touha po neobvyklém a zakázaném, snaha „dokázat“ svou hodnotu či odvahu nebezpečným chováním. Členství v sektě může být provázáno s vyšší pravděpodobností užíváním marihuany, alkoholu či sklonem k rizikovému sexuálnímu chování.

Příznaky

- o izolovanost, relativní uzavřenost

- o Pocit výlučnosti
- o Udržování nonkonformního opozičního postavení
- o Změna v oblékání, chování

Primární prevence negativního působení sekt

- o Vždy naslouchat svým žákům, mít přehled o tom, jaké jsou mezi nimi aktuální informace.
- o Nikdy striktně nekázat a neodsuzovat.
- o Vyhýbat se tabuizaci některých témat – mluvit se dá i o satanismu, jde jen o to, jak.
- o Poskytovat co nejobektivnější informace za využití všech dostupných uvedených zdrojů.
- o Nikdy nezesměšňovat a nedegradovat (nejen mediální) „idoly“.
- o V případě podezření na konkrétní problém v okolí se snažit získat co nejvíce informací.
- o V případě rozhodnutí jednat, snažit se konzultovat s odborníky.

Doporučené postupy při zjištění

U každého podezření na výskyt osob ovlivněných novými náboženskými směry ve škole by měly být informovány tyto osoby:

- o ředitelka školy
- o zákonný zástupce ovlivněného žáka
- o třídní učitel

V odůvodněných případech je dále možné kontaktovat školního psychologa, metodika prevence, výchovného poradce, OSPOD či Policii České republiky. V případě rozhodnutí jednat, je nutné vše konzultovat s odborníky. Pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a není podezření na zanedbávání péče či jiný trestný čin vůči dítěti, není možné ze strany pedagoga ovlivnit zapojení dítěte do tohoto společenství. Pedagog si musí stanovit své cíle, kterých může ve své pomoci dosáhnout (zejména předávat informace o rizicích sekt, nerozbít s dítětem vzájemný vztah apod.).

V případě, že škola bude mít podezření na používání návykových látek nebo na jiný výskyt rizikového chování, **škola postupuje dle školního řádu a doporučení MŠMT (MD MŠMT, 2010, č.j. 21 291/2010-28)**. Na pohovoru s dítětem se podílí třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupce nebo ředitel školy. Věc bude oznámena zákonným zástupcům dítěte. Pokud bude potřeba, škola doporučí pohovor s odborníky. V případě nezájmu ze strany zákonných zástupců, bude škola kontaktovat oddělení péče o dítě.

Specifický postup při selhání preventivních opatření ze strany školy

1. Pokud je podezření na zneužívání návykových látek:

- je třeba provést šetření a pohovor se žákem
 - okamžitě kontaktovat rodiče (zákonné zástupce) žáka
 - při negativní reakci rodiny či rodiny, která nespolupracuje se školou, uvědomit OSPOD
2. Při skutečném zjištění zneužití návykových látek ve škole (alkohol, drogy) v době vyučování nebo jeho průběhu, vedení školy nebo jím pověřený pracovník školy:
 - neprodleně kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče žáka nebo jeho (zákonné zástupce)
 3. V případě dealerství nebo podezření na porušení § 217 trestního zákona (ohrožení mravní výchovy dítěte) nebo zanedbání povinné péče:
 - okamžitě uvědomí ředitel OSPOD
 - oznámí věc policii
 -

Jednotlivé doporučené postupy řešení při výskytu rizikového chování žáků jsou uvedeny v Metodickém doporučení MŠMT ČR č.j. 21 291/2010-28, příloha č.1 – č.13. Doporučené postupy v krizových situacích má škola zpracované a vyvěšené v ředitelně školy, ve sborovně školy.

Bezpečí dítěte – důležitost působení pedagogů na uvědomění si vlastního nebezpečí dítěte ve všech možných životních situacích.

15. Školní poradenské pracoviště

poradenské služby zajišťují tito pracovníci školy:

- ředitelka školy Mgr. Bc. Ivana Kopřivová
- výchovný poradce Mgr. Bc. Ivana Kopřivová – poskytuje žákům a rodičům kariérní poradenství, řeší záležitosti ve vztahu k rodině, účastní se jednání s rodiči v případě výskytu problémů v chování či prospěchu
- metodik prevence Mgr. Alžběta Jiroušková - působí v oblasti rizikového chování a protidrogové prevence, věnuje se přípravě a realizaci preventivních programů
- třídní učitelé 1. a 2. stupně

Konzultační hodiny metodika prevence: vždy dle potřeby

Příloha č. 2

Školní program proti šikanování

Školní program proti šikanování vychází z následujících dokumentů:

Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j. 21291/2010-28.

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školských zařízeních 2016

Odpovědnost školy chránit děti před šikanou

Škola má jednoznačnou odpovědnost za své žáky. V souladu s ustanovením

§ 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném

a jiném vzdělávání, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit

a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství
- dojde – li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí
- škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že ohrožuje svým chováním samo sebe.

Školní program proti šikanování je nejúčinnějším způsobem, jak ochránit děti před šikanou. Zahrnuje v sobě metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování.

Navazuje na všeobecnou prevenci rizikového chování ve škole, a tedy na školní MPP.

Ředitel školy je orientován v metodice, organizaci a právní problematice šikanování

a vytváří příznivé podmínky pro metodickou prevence vyškolenou v problematice na řešení šikany a iniciuje rozvíjení školního programu proti šikanování.

Základní komponenty školy pro řešení šikany

1. zmapování situace ve škole –analýza a evaluace
2. motivování pedagogů pro účinnou prevenci i řešení šikany
3. společné vzdělávání a supervize všech pedagogů v oblasti prevence šikany

4. ustanovení preventivního týmu (výchovné komise): ředitelka školy, zástupci třídních učitelů z 1.stupně, školní metodička prevence, výchovná poradkyně
5. společný postup při řešení šikanování (dva základní scénáře)
6. primární prevence v třídních hodinách
7. primární prevence ve výuce
8. primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování
9. ochranný režim (demokraticky vytvořený smysluplný školní řád, účinné dohledy učitelů)
10. spolupráce s rodiči (seznámení s nekompromisním bojem školy proti šikaně na webových stránkách, pomocí informativního dopisu a při třídních schůzkách)
11. školní poradenské služby poskytované výchovnou poradkyní a metodičkou prevence
12. spolupráce se specializovanými zařízeními (PPP, SVP, orgán sociálně – právní ochrany dětí, Policie ČR, speciální pedagogové, psychologové, pediatr)
13. vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany, kdy se jí účastní žáci z různých škol)

1. CÍLE PROGRAMU

1.1. Krátkodobé cíle

- Informovat žáky o problematice šikany s ohledem na jejich věk
- Rozlišovat rozdíl mezi šikanou a škádlením, tedy zavést definici šikany a jejich znaků do povědomí žáků
- Dotazníkové šetření v třídních kolektivech, které odhalí případnou šikanu
- Vytvoření skupiny (školní metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel a vedení školy), která se bude věnovat diagnostice a šetření šikany
- Zmapování rizikových míst ve škole, kde může k šikaně docházet a jejich sledování

1.2. Dlouhodobé cíle

- Vytvářet pozitivní a přátelskou atmosféru v třídních kolektivech i celé škole
- Vzájemná komunikace a informovanost mezi pedagogy
- Pečlivé sledování třídních kolektivů, hlavně vývoje vztahů mezi žáky, popř. vztahů mezi žáky a pedagogy
- Pedagog, který zjistí v kolektivu žáků chování, které je nezdravé, nevhodné a může ukazovat na šikanu, okamžitě informuje třídního učitele a školního metodika prevence
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti šikany
- Téma šikany zahrnovat do výuky
- Práce s třídním kolektivem v rámci třídnických hodin

2. POJEM ŠIKANA

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

2.1. Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, štouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit. POZN: (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť konflikty v době adaptace nových žáků nejsou vzácností!)

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztrácí chuť k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;

- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

2.2. Projevy šikanování

- Verbální šikana / psychická /
Zahrnuje slovní útoky formou nadávek, pomluv, vyhrožování, ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování. Nově sem patří i tzv. kyberšikana, která se realizuje prostřednictvím elektronické komunikace. Jde o útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.
- Fyzická šikana
Nejčastěji zahrnuje fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí oběti.
- Smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany Může mít např. formu násilných a manipulativních příkazů.

3. PREVENCE ŠIKANOVÁNÍ VE ŠKOLE

Základem prevence šikanování a násilí na školách je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky i mezi žáky a učiteli, podpora solidarity a tolerance, podpora vědomí sounáležitosti, posilování a vytváření podmínek pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy

3.1. Prevence v třídnických hodinách

Třídní učitel je odpovědný za vytváření pozitivního a bezpečného klimatu ve své třídě.

Žáci spolu s ním vytvářejí pravidla třídy a jsou seznámeni se sankcemi, které přijdou po jejich nedodržování.

Součástí třídnických hodin může být diskuse, jaký je rozdíl mezi šikanováním a škádlením, hledání odpovědi co mohou udělat ostatní a co já sám, abychom se ve třídě cítili bezpečně a v pohodě.

Třídní učitel je povinen:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky své třídy
- jednat s dětmi jako s partnery
- udržovat prostředí důvěry mezi žáky a pedagogy
- dát jasně najevo, že nevhodné chování nelze tolerovat
- nebýt lhostejný k projevům agresivity mezi žáky
- informovat žáky i rodiče o možnostech využití školního poradenského pracoviště

- informovat žáky o možnostech využití elektronické schránky důvěry, která je přístupná na webových stránkách školy
- třídní učitel by měl znát záliby svých žáků, zajímat se o to, jak tráví volný čas

Bezpečné klima třídy

- ve třídě jdou otevřené vztahy
- panuje pocit bezpečí a důvěry
- je přijímána jakákoliv odlišnost bez rozdílů
- škádlení nepřesahuje hranici bezmoci a ponižení
- zvládneme řešení konfliktů
- žáci se podílí na vytváření pravidel
- respektují je nejen žáci, ale i třídní učitel a ostatní jeho kolegové (zákonní zástupci)
- samoregulační mechanismy soužití
- jednotlivci mají odvahu k odmítnutí nežádoucích projevů chování
- jsou přítomni zachránci a ochránci
- sociální role jsou přirozeně rozděleny bez zneužívání moci

(Minimalizace šikany, modul A, 2011)

3.2. Prevence ve výuce

Prevenci šikany se věnují převážně předměty jako je prvouka, občanská výchova, ale také výtvarná výchova a projektové vyučování.

U žáků jsou v rámci předmětů rozvíjeny dovednosti, jak rozpoznat šikanu od škádlení, co je a co není žalování, jak se zastat oběti a informovat dospělé, že se něco děje.

3.3. Prevence mimo výuku

Jedná se převážně o sledování rizikových míst ve škole během přestávek pedagogy pověřenými dohledem nad žáky. Riziková místa jsou hlavně prostory u šatnových skříněk, třídy, šatny u tělocvičen, WC.

Sledujeme také chování žáků na mimoškolních akcích, např. při návštěvě kina či divadla, sportovních soutěžích, exkurzích, výletech atd.

4. POSTUPY ŘEŠENÍ ŠIKANY

Proškolený pracovník, většinou školní metodik prevence, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011)

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);

7. realizace vhodné metody:
 - a. metoda usmíření;
 - b. metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídní hodina:
 - a. efekt metody usmíření;
 - b. oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;

11. práce s celou třídou.

Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

- A. První (alarmující) kroky pomoci
 1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
 2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

- B. Příprava podmínek pro vyšetřování
 3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
 4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
 5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
 6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

- C. Vyšetřování
 7. rozhovor s obětí a informátory;
 8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
 9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
 10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

- D. Léčba
 11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Nápravná opatření

- Napomenutí a důtka TU
- Důtka ŘŠ
- Snížení známky z chování
- Převezení agresora do jiné třídy
- Doporučení rodičům k dobrovolnému umístění dítěte do odborné péče, PPP, SVP /pobytového oddělení SVP, diagnostického ústavu/
- Podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany mládeže k zahájení řízení předběžného opatření či ústavní výchovy

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce, školního psychologa s dalšími institucemi a orgány, a to

zejména s PPP, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte. Při řešení pokročilých stádií šikany, kdy došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu, je nutné spolupracovat také s Policií ČR.

V MPP jsou zahrnuty aktivity a programy, které jsou cílené k prevenci šikany na škole.

1. Literatura pro oblast školního šikanování

Základní literatura

- Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

Poznámka: Pro pracovníky v ústavní a náhradní rodinné péči může být užitečná kapitola Pastřácké šikany v knize Bolest šikanování (Portál, 2001, 2005).

Doporučená literatura (knihy, sborníky, studie, závěrečné zprávy)

- Kavalír, A. (Eds.) (2009). Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragon press s.r.o.

- Kolář, M. (2013). Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií.

- Kolář, M. (2012). Net story: Příběhy ze světa internetu. Praha: NCBI.

- Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.

- Kolář, M. (2009). Skrytá podstata Hradeckého školního programu proti šikanování. In: Phillipová, L., Janošová, P. (Eds.) Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference v Praze 19.3. 2009. Praha: Tribun EU.

- Kolář, M. (2005). Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita.

- Kolář, M. (Ed.) (2004) Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na PdF UP 30.3. 2004. Praha: Společenství proti šikaně. 10-12.

- Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.

- Kolář, M. (2003). Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.

- Kolektiv autorů (2012). Elektronická šikana a jak jí řešit. (Metodický materiál.) Praha: NCBI.

- Kopecký, K., Krejčí, V. (2010). Rizika virtuální komunikace. (Příručka pro učitele.) Olomouc: Net Univerzity. [cit. 2.12. 2012] <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni>

- Krejčí, V. (2010). Kyberšikana – kybernetická šikana. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2.12. 2012] Dostupný z WWW – <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd>

- Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: Sborník metod. Praha: IPPP: Portál.

- Phillipová, L., Janošová, P. (Eds.) (2009). Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference konané 19. 3. 2009 v Praze. Brno: Tribun EU.

- Rogers, V. (2011). Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál.

- Říčan, P., Janošová, P. (2010). Jak na šikanu. Praha: Grada.

- Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi. Praha: Portál

Doporučená literatura (časopisy)

- Kolář, M. (2010). Bolest kyberšikany. Informační bulletin 1. Úřad pro ochranu osobních údajů.

- Kolář, M. (2010). Ve škole: Šikana, nebo jen škádlení? Psychologie dnes 2 (16), 56-59.

- Kolář, M. (2009). Šikana v mateřské škole: diferenciální diagnostika – jak rozlišit

- šikanování od škádlení? Řízení mateřské školy (20. aktualizace). Praha:

- nakladatelství dr. Josef Raabe.

- Kolář, M. (2009). Zlo či dobro, šikanovanie alebo doberanie? In: Sociálna prevencija 1.

Bratislava: Národné osvetové centrum.

- Kolář, M. (2007). Český školský program proti šikanování. Perspektivy.

- In: Sociálna prevencija. Bratislava: Národné osvetové centrum.

- Kolář, M. (2007). Český školní program proti šikanování. Právo a rodina, 3.
- Kolář, M. (2006). Jak na šikanu? Psychologie dnes 2 (12), 16-18.
- Kolář, M. (2005) Devět kroků při řešení počáteční šikany aneb pedagogická chirurgie. Prevence 7 (2), 3-7.
- Miovský, M. a kol. (2012). Návrh doporučené struktury MPP prevence rizikového chování pro ZŠ. Praha: Klinika adiktologie 1.LF KU

2. Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

3. Kontakty

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

Poradna E-Bezpečí – poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na internetu, www.napisnam.cz

Příloha č. 3

k Metodickému doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Psychická krize/duševní onemocnění žáka

<https://www.msmt.cz/file/59682/>

Příloha č. 4

k Metodickému doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže

(Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Poruchy příjmu potravy

<https://www.msmt.cz/file/59683/>

Příloha č. 5

Literatura a DVD z oblasti prevence

Literatura

1. J. Kolář: Skrytý svět šikanování
2. M. Kolář: Bolest šikanování
3. K. Vágnerová a kol. : Minimalizace šikany, Praktické rady pro rodiče
4. V. Rogers : Kyberšikana
5. D. Čáp : Šikana : mýty a realita
6. M. Veselá, K. Pospíšilová : Spolupráce školy s policií a Orgány sociálně-právní ochrany dětí při řešení školní šikany
7. M. Širůčková, M. Miovský, L. Skácelová, R. Gabrhelík a kol. : Příklady dobré praxe programů školní prevence rizikového chování
8. R. John, J. Presl : Drogy
9. K. Nešpor, L. Csémy, H. Pernicová : Jak předcházet problémům s návykovými látkami na základních a středních školách
10. K. Nešpor, L. Csémy : Alkohol, drogy a vaše děti
11. O. Čačka: Psychologie dítěte
12. J. Prekopová: Děti jsou hosté, kteří hledají cestu
13. J. Prekopová: Malý tyran
14. St. Langer: Diagnostikování problémových žáků
15. St. Langer: To je problémový žák
16. T. Šišková : Výchova k toleranci a proti rasismu
17. Bezpečně v kyberprostoru

DVD

1. Řekni drogám NE
2. Pravda o drogách
3. Malá policejní akademie
4. Mezi stěnami
5. Jak poskytnout první pomoc 1, 2
6. Láska ano – děti ještě ne
7. Seznam se bezpečně
8. Bezpečně v kyberprostoru VHS
1. Stop kriminalitě – Jak se nestát obětí
2. Abeceda lidské sexuality – 6 dílů
3. Silný proti slabému
4. Životní styl
5. Být připraven znamená přežít

Příloha č. 6

Kontakty na členy ŠPP

Mgr. Bc. Ivana Kopřivová – výchovná poradkyně

Mgr. Alžběta Jiroušková – školní metodik primární prevence

kancelář

kontakty: E-mail: info@skolamolekula.cz

Tel: 774 482 625

konzultační hodiny: středa 14:00 - 15:00 (jinak po domluvě)